ఎవరు విధించిన శిక్ష?

"లతా! ఇదిగో - సంతకాలుపెట్టు" అన్నాడు హేమంత్.

ఆ పిలుపుకి ఉలిక్కిపడిన లత వెర్రిదానిలా భర్తని చూస్తూ అతనందిస్తున్న కాగితాల్ని అందుకుంది.

"నీ పేర బ్యాంకులో యాభైవేల రూపాయలు వేసాను. అదికాక నెలనెలా నీ తిండికి, యితర ఖర్చులకి ఎంతకావాలో చెప్పు - పడేస్తాను. ఈ కాగితాలమీద సంతకాలు పెట్టావంటే నా పరపతి ఉపయోగించి నీ కేంకావాలన్నా చేస్తాను" అంటూ ఠీవిగా నిలబడి అడుగుతున్న హేమంత్‌ని సూటిగా చూడలేక తల దించుకుని లోపలికెళ్ళిపోయింది లత.

కట్టలు తెగిన గోదావరిలా పొంగుకొస్తున్న కన్నీటిని ఆపుకోలేక ఎక్కిళ్ళు, ఏడుపు పైకి వినపడకుండా కొంగు నోట్లో కుక్కుకుని కుమిలిపోసాగింది లత..

ఓదార్చేవాళ్ళూ, ఊరుకోబెట్టేవాళ్ళూలేని ఆ కొంపలో తనని తనే ఊరడించుకుని, హేమంత్ యిచ్చిన కాగితాలని తీసి చదవసాగింది లత.

అది లాయర్‌చేత రాయించుకొచ్చిన విడాకుల నోటీసు.

దేశంలో ఎందర్నో విడాకులు తీసుకున్నవారిని చూసింది. కానీ తన కేసు మాత్రం చాలా విచిత్రమైంది.

పెళ్ళయిన కొత్తలో లతా, హేమంత్‌లని చూసిన వారు మేడ్‌ఫర్ ఈచ్ అదర్ అనేవారు. ఆ దంపతుల అందచందాలు, అన్యోన్యతచూసి ఆనందించేవారు కొందరయితే, అసూయపడేవారు మరి కొందరుండేవారు. ఆ దాంపత్యాన్ని చూసి ఓర్వలేనివారిలో నేనూ ఉన్నానంటూ అగ్నిహోత్రుడు ఓరోజు వంట చేస్తున్న లతని ఆక్రమించుకుని మాంసం ముద్దని చేసేసాడు. కొద్ది నెలలపాటు ఆసుపత్రిలో ఉన్న లత ఆకారం మారిపోయి ప్రాణాలతోమాత్రం తిరిగొచ్చింది. శరీరమంతా ముడుచుకుపోయి, కాలిపోయినమచ్చలతో వికృతంగా తయారయింది. వేలకివేలు

ఖర్చుపెట్టి ఎంతో బాధ్యతగా వైద్యం చేయించి, బతికించి యింటికి తీసుకొచ్చిన భార్యతోమాత్రం యిదివరకులా ఉండలేకపోతున్నాడు హేమంత్. ఈ సంఘటన జరిగిన కొద్ది కాలం తరవాత తీసుకున్న నిర్ణయానికి ఫలితమే ఈ విడాకులు.

"నా భార్య అంటే నా హోదాకు తగినట్లు ఉండాలి. పార్టీలకి, ఫంక్షన్లకీ వెంట తీసుకువెళ్తే నిన్ను నలుగురూ చూసి హేమంత్‌కి తగిన భార్య అని అనాలి. నీ యీ అనాకారితనాన్ని ఏ ఒక్కరూ సానుభూతితోగానీ, జుగుప్సతోగానీ చూస్తే నేను సహించలేను. నిన్ను నా వెంట తీసుకెళ్తే, వాళ్ళు నిన్నుచూసే ప్రత్యేకమైన చూపుల్ని చూస్తూ నేను తట్టుకోలేను. కాబట్టి నేను నీతో కాపురం చెయ్యలేను", అన్న హేమంత్ మాటలు చెవుల్లో గింగురుమంటున్నాయి. ఆ మాటల్ని అమలుపరుస్తూ గత కొద్దిరోజులుగా తనతో కారులో రోజూ ఓ అమ్మాయిని తీసుకొస్తున్నాడు. తనెదుటే వాళ్ళిద్దరూ చనువుగా మసలడం సహింపరానిదయింది. ఇద్దరూ సినీమాలకీ, షికార్లకీ తిరగడమే కాకుండా త్వరలో పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నట్లు కూడా నిర్భయంగా చెప్పిన హేమంత్ మాటల్ని మూగదానిలా వింది.

లత ఆలోచనలు ఒక్కసారిగా కొన్నేళ్ళ వెనక్కి పరుగెత్తాయి.

* * *

జ్ఞానంలేని వయసులో తల్లిని పోగొట్టుకున్నా, ఆ లోటుని కనపడకుండా తండ్రి లతని అరిచేతుల్లో పెట్టుకు పెంచిపెద్దచేసాడు. ఆమె ఆడింది ఆట, పాడింది పాటగా సాగిన ఆమె జీవితంలో ఎన్నడూ దేనికీ కష్ట పడి ఎరగదు.

తండ్రి కూతురికోసం మళ్ళీ పెళ్ళి కూడా చేసుకోకుండా అతని జీవితాన్నంతా తనకే ధారపోసాడన్న అభిమానంతోనయినా తండ్రికోరిక తీర్చలేదు. అదే తండ్రి తన్ని డాక్టర్ని చెయ్యాలన్న కోరిక. డాక్టర్ అవడం, అవకపోవడం మాట అటుంచి అసలు చదువంటేనే అయిష్టత చూపే లత పదోక్లాసు దాకా బలవంతాన స్కూలు కెళ్ళి యింక చదవనని మంకుపట్టు పట్టడంతో కూతుర్ని నొప్పించడం యిష్టంలేక, ఒప్పించలేక ఓడిపోయిన తండ్రి ఆమె భవిష్యత్ తీర్చిదిద్దడానికి మార్గాన్నాలోచించి, ఓ బీదింటి నుంచి డిగ్రీ చదువుతున్న అబ్బాయిని చూసి తెచ్చి అతనికి తన కూతుర్నిచ్చి పెళ్ళిచేసి ఎమ్.కామ్ ఆపైని ఎం.బి.ఏను చెప్పించి తన ఆస్తిలో కొంత అమ్మి కారు పార్టుల వ్యాపారం పెట్టించి, మిగిలిన ఆస్తంతా కూతురిపేర రాసి వారి అభివృద్ధి, అన్యోన్యతని చూసి కొన్నాళ్ళకి నిశ్చింతగా కళ్ళుమూసాడు.

వ్యాపారం కాస్త పుంజుకుని మంచి లాభాలు రావడంతో వందల్ని వేలు, వేలని లక్షలు, లక్షల్ని కోట్లు చెయ్యాలన్న ఆలోచనలు రాసాగాయి హేమంత్‌కి. దాంతో లత ఆస్తంతా కూడా అమ్మి పెట్టుబడిపెట్టడమేకాకుండా, వ్యాపారాన్ని హైదరాబాద్, ఢిల్లీలవంటి పట్టణాలకి తరలించి అక్కడ మంచి లాభాలు రావడంతో మకాం కూడా ఢిల్లీకి మార్చేసాడు. ఇప్పుడు ఢిల్లీలో పెద్దమేడ కొన్నాడు. కారులో తప్ప వూళ్ళో తిరగటంలేదు. విమానాల్లో తప్ప వూళ్ళు వెళ్ళడంలేదు. ఇల్లంతా విదేశీ సామాన్లతో కలకల్లాడిపోతోంది. ఆనందం, ఐశ్వర్యం అంతా లతా హేమంత్‌ల మధ్యే బంధింపబడివుందా? అన్నట్లుంది వారి సంసారం.

ఆ ముచ్చటైన సంసారంలో వారిప్రేమ పంటగా ఉదయించిన చిన్నారికి 'వసంత్' అని పేరు పెట్టుకున్నారు. వసంత్ కిప్పుడు అయిదోఏడు. తెలిసీ తెలియని వయసు. తల్లి నీ స్థితిలో చూసి కొన్నాళ్ళుభయపడి దగ్గరకి రాలేదు. తరవాత తల్లిని వదలకుండా అంటిపెట్టుకుని తిరగసాగాడు. ఈమధ్య తల్లి, దిగులుగా కూర్చోడం, కుమిలి, కుమిలి ఏడవడం ఆ పసిహృదయాన్ని పిండసాగింది. చిన్నారి చేతుల్తో తల్లి నూరడించే కొడుకుని అక్కునచేర్చుకుని మరింత బాధపడేది. లత మీద ప్రేమ తగ్గిన హేమంత్ వసంత్‌ని కూడా యిదివరకులా చేరదీయడం మానేసాడు. అది గ్రహించిన వసంత్ తండ్రిని చూడగానే బెదిరిపోయి తల్లి దగ్గరకెళ్ళిపోయేవాడు.

* * *

లత అందిచ్చిన విడాకుల కాగితాలని ఆనందంగా అందుకున్న హేమంత్ మరికొద్ది కాలానికే తన పి.ఎ. శిరీషని రిజిస్ట్రీ మేరేజ్ చేసుకొని తన మేడ లాన్‌లోనే పెద్ద ఎత్తున డిన్నర్ ఏర్పాటు చేసాడు. ఢిల్లీలోని పెద్ద పెద్ద పారిశ్రామికవేత్తలు, ఉద్యోగస్తులు, మంత్రులు వచ్చి వారికి కానుకలిచ్చి, అభినందించి వెళ్తున్నారు. వీడియో తీస్తూ కొందరు, ఫోటోలు తీస్తూ కొందరు, హడావిడిగా తిరుగుతున్నారు.

ఆ ఇంటి వెనకే గేరేజ్ పక్కన కట్టిన రెండు గదుల్లోకి కొడుకుతో మారిన లతకి బైట జరుగుతున్న హడావిడంతా వినపడి ఎవరో గుండెల్ని పిండేస్తున్నట్లవుతోంది. "కట్టు గుడ్డకి, కడుపు నిండా తిండికి ముఖం వాచినతన్ని తీసుకొచ్చి, యింతటి వాడిని చేసినందుకా ఈ ప్రతిఫలం?!" అనుకుంది. "నా డబ్బుతో కొన్న యిల్లు, నా ఆస్తి అమ్మి పెట్టుబడిపెట్టిన వ్యాపారం. ఈనాడీ స్థితిలో హేమంత్ ఉండడానికి నేనూ, నా తండ్రీ కారకులమన్న విషయం గుర్తుందా? ఈ విషయాలు ఆ మనిషిని నిలబెట్టి అడగాలనుకున్నా అడగలేకపోవడానికి కారణం భర్తని నమ్మి తన ఆస్తంతా అతని చేతిలో పెట్టడమే!! ఆ తప్పే తన్నీనాడు ఈ నిస్సహాయ స్థితికి దిగజార్చింది. ఇప్పుడు

యిల్లు, వ్యాపారం అంతా అతని పేరు మీదే ఉంది. 'నాది' అని ఋజువుపరచడానికి ఎక్కడా ఆస్కారం లేకుండా అయింది. ఈనాడు దయాధర్మంగా ఓ యాభై వేలు తన పేర వేసి, నెలకో అయిదొందలు ఖర్చులకిచ్చి, వెనక పనివాళ్ళకని కట్టిన గదిలో వుండమని పంపేసి చేతులు దులిపేసుకున్నాడు. ఇలాంటి విశ్వాస ఘాతకుడికి వెనక వేం గుర్తుంటాయి??

ఆనాడు తండ్రి చదువుకోమని బతిమాలినప్పుడు తను తిరస్కరించిన దానికి ఫలితం ఈనాడు బాగా అనుభవిస్తోంది. తనకో చదువుంటే యింత ఆస్తి పోయినా, అతడిచ్చే డబ్బు విసిరికొట్టి ఏ ఉద్యోగమో చేసుకుని "నీ లెక్కెంతని బతికి చూపించేదాన్ని" అంటూ బాధపడసాగింది లత.

ఆట నుంచి పరిగెత్తు కొచ్చిన వసంత్ "అమ్మా! నాన్నగారింట్లో అందరూ బోల్డు స్వీట్లు తింటున్నారమ్మా! మనం కూడా వెళ్దామా?" అని అడగడంతో వెర్రిదానిలా కొడుకుని చూసి "అది మనకి కాదమ్మా! అది ఆంటీ కోసం" అన్న తల్లి మాటలకి "మరి నాన్నారు కూడా ఎందుకు దండలు వేసుకున్నారు?" అని అడుగుతున్న వసంత్‌ని మరిపించాలని అతని చెయ్యి పట్టుకుని వంటింటి వైపుకి నడిచింది లత.

కాలం పరుగెడుతోంది. ఏళ్ళు దొర్లిపోతున్నాయి. హేమంత్ వయసు మళ్ళసాగింది. వసంత్ దోర మామిడికాయలా ఎదగసాగాడు. చదువులోనూ అంత చురుగ్గానూ రాసాగాడు. అన్నింటిలోనూ ఫస్టే! అతనికి చదువు, తల్లి తప్ప మరో ప్రపంచం లేదు. తల్లి కోరిక మేరకు మెడిసిన్‌లో చేరి, పూర్తి చేసి, గోల్డు మెడల్ పొందాడు. ఓ పక్క ఉద్యోగం వచ్చింది మరో పక్క ఎం.ఎస్.కి సీటొచ్చింది. తల్లి సలహా ప్రకారం ఎం.ఎస్.లో చేరి రెండేళ్ళలో ఆ డిగ్రీ కూడా పొందాడు.

డిగ్రీ పొందక ముందే ఉద్యోగం వెతుక్కుంటూ వచ్చిందా అదృష్టవంతుడికి, పాతికేళ్ళు నిండిన వసంత్ డాక్టర్‌గా ఆసుపత్రికెళ్తున్న మొదటి రోజు తల్లి కాళ్ళకి మొక్కుతూ "అమ్మా! యిదంతా నీ కృషి ఫలితమమ్మా!" అని కౌగిలించుకున్నాడు.

డాక్టర్ హోదాలో దర్జాగా నిలబడ్డ వసంత్‌ని సూటిగా చూస్తే దిష్టి తగులుతుందేమోనని తలదించుకొని "వెళ్ళిరా బాబూ! మానవ సేవే మాధవ సేవ. శత్రువు వచ్చినా సరే డాక్టర్‌గా వైద్యం చేసి నీ బాధ్యత కర్తవ్యం నెరవేర్చుకో. పెద్ద డాక్టర్‌గా పేరు తెచ్చుకో బాబూ!" అంటూ సాగనంపింది.

ఆసుపత్రిలో చేరిన కొద్ది కాలానికే వసంత్ మంచి పేరు ప్రఖ్యాతుల్ని సంపాదించుకున్నాడు. "డాక్టర్ వసంత్ శలవుమీదున్నా"డనగానే "ఆయనెప్పుడు వస్తారు? ఆయనొచ్చాక వస్తాం!" అని కొందరు రోగులు తిరిగి వెళ్ళిపోయేవారు.

ఉదయం ఆసుపత్రిలో అడుగెట్టిన వసంత్ డాక్టర్లు అటూ యిటూ పరుగులెత్తడం చూసి కారణం అడిగాడు. ఓ పెద్ద పారిశ్రామికవేత్తని బి.పి. చాలా ఎక్కువగా ఉండటంవల్ల ఆసుపత్రికి తీసుకొచ్చారని, సీరియస్‌గా ఉందని, మీకోసమే చూస్తున్నారని, త్వరగా రమ్మని చెప్పగానే వెళ్ళాడు వసంత్. ఎదురుగా హేమంత్! అతని శరీరమంతా అసహ్యంతో కుతకుత ఉడికిపోతోంది. ఆయాసంతో స్థిమితంలేకుండా కొట్టుకుంటోన్న అతన్ని చూసి పకపకా నవ్వాలనిపిస్తోంది. కానీ తానున్న పరిసరాలు అందుకంగీకరించవు. పైగా తల్లి చెప్పిన సూక్తులు గుర్తొచ్చాయి. ఇప్పుడు తను డాక్టరు - అతను రోగి అంతే అనుకుని తమాయించుకుని తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించసాగాడు. రక్తపోటు చాలా ఎక్కువగా వున్నందువల్ల పక్షవాతం వచ్చేసూచనలు కనపడసాగాయి. ఈ విషయాలు బైట నిలబడ్డ శిరీషకి కబురంపాడు.

సాయంకాలం శిరీష లాయర్‌తో వచ్చింది. ఏమాత్రం దయాదాక్షిణ్యాలు కనపర్చకుండా మూలుగుతున్న హేమంత్ చేత ఏవేవో కాగితాలమీద సంతకాలు పెట్టించుకుంది. జాగ్రత్తగావాటిని పర్సులో దాచుకుని వెళ్ళిపోయింది.

మర్నాటికి డాక్టర్లు చెప్పినట్లే బి.పి. ఎక్కువయి పక్షవాతం వచ్చి హేమంత్ కుడికాలూ, చెయ్యి పడిపోయాయి. డాక్టర్లు చెయ్యగలిగింది చేసి కొన్నాళ్ళతరవాత యింటి కెళ్ళొచ్చని చెప్పేసారు.

ఆస్తంతా రాయించుకున్న శిరీష మళ్ళీ ఒకసారి తప్ప హేమంత్‌ని చూడటానికి రాలేదన్న విషయం హేమంత్‌ని బాధించసాగింది. వేరే దిక్కులేని హేమంత్ తనని తనింటిదగ్గర దింపెయ్యమని అక్కడున్న డాక్టర్ని అడిగాడు. డాక్టరు ఓ బోయ్‌నిచ్చి హేమంత్‌ని కారులో యింటికి పంపేడు.

గేటుకి పెద్ద తాళంకప్ప కనపడటంతో బోయ్ వెళ్ళి పక్కింటామెని అడిగాడు. వారం రోజుల నుంచి శిరీష యింటికి రావటం లేదని చెప్పిందామె.

బోయ్‌నోట ఆ మాటలు విన్న హేమంత్ మొదలు నరికిన మానులా కూలబడిపోయాడు. బుర్రలో కోటానుకోట్ల ఆలోచనలు స్థిమితంలేకుండా చేస్తున్నాయి. 'ఆస్తంతా రాయించుకుని ఈ అవిటివాడు యింకెందుకని ఎటో ఉడాయించిందన్నమాట' అనుకున్నాడు. చేసిన తప్పులు, కాదు కాదు పాపాలు ఒక్కటొక్కటే గుర్తొస్తున్నాయి. "ఇదంతా ఆ మహాయిల్లాలి వుసురే!' అనుకున్నాడు.

ఆసుపత్రిలో తన కొడుకే తనకి వైద్యం చేస్తున్నాడని హేమంత్‌కి తెలుసు. కానీ సిగ్గుతో తనో రోగిగా "డాక్టర్" అని సంబోధిస్తూ మాత్రం అతనితో మాట్లాడాడేతప్ప,

తండ్రిగా కొడుకుని పలకరించలేదు. వసంత్ కూడా తనపట్ల అలాగే ప్రవర్తించడం గ్రహించలేకపోలేదు. మొదట్లో అతని తల్లికి చేసినదానికి తన్ని ఏ విషమో యిచ్చి చంపేస్తాడని భయపడ్డాడు. ఇప్పుడలా చేసినా బాగుండేదనిపిస్తోంది. తల్లికి చేసిన అన్యాయానికి వసంత్ తన్ని చంపి కసి తీర్చుకోలేదు. కానీ దేముడు కాలూ చెయ్యీ లేకుండా చేసి తన్ని చావకుండా, బతక్కుండా వదిలేసి ప్రాయశ్చిత్తంచేసాడు. "లతకి అనాకారి అయిందని విడాకులిచ్చాను. నా కాలూ, చెయ్యి, మూతి వంకరపోయి ఇప్పుడు ఎంతో వికృతంగా తయారయ్యాను. పైగా వసంత్ ఎదురుగా యిలా అవిటిగా, అనాకారిగా పడుండడం అవమానంగా, బాధగానూ ఉంది. నా ఈ అవతారం చూస్తే శిరీష అసహ్యించుకుంటుంది. అప్పుడు నేను చేసినపనే ఇప్పుడు శిరీషచేస్తే తనలో చలనం కలిగింది. బాధపడుతున్నాను."

"ఎక్కడదింపమంటారు సార్" అన్న బోయ్ మాటలకీలోకంలో కొచ్చిన హేమంత్‌లో ఏదో ఆశ చిగురించింది.

"వసంత్‌కి నామీద కక్షలేకపోబట్టే నాకు నిర్మలమైన మనసుతో వైద్యం చేసాడు. వసంత్‌ది కూడా తల్లి లాంటి దయార్ద్ర హృదయమే! తల్లి పోలికే! వెళ్తే ఇద్దరూ కాదనరు" అనుకుంటూ "వెనక చిన్న యిల్లు వుంది. కారు అటుపోనీ" అన్నాడు.

నెమ్మదిగా కారు తీసుకెళ్ళి ఆ యింటిపక్కగా ఆపుచేసి తలుపుతీసాడు. ఆ యింటి తలుపులు తెరిచేవున్నాయి. "ఏ ముఖంపెట్టుకుని లోపలికెళ్ళాలి?" అని సందేహిస్తున్నాడు. ఆ యింట్లోంచి మాటలు గట్టిగానే వినపడుతున్నాయి. అవి ఇద్దరి ఆడవాళ్ళ గొంతుకలవి. బాగాపరిచయమైనవే!

"లతగారూ ఇది మీది. మీ సొంతం. నేను మీకు దానం, ధర్మం చెయ్యటంలేదు. మీది మీ కివ్వడానికి వచ్చాను. ఏదో ఆవేశంలో, యౌవనపు వేడిలో చాలా తప్పుపని చేసాను. హేమంత్ మీకు చేసిన అన్యాయానికి దేము డాయనకి చేసిన శాస్తి కళ్ళారా చూసాను. ఆ సంఘటన నాకు షాక్‌లా తగిలింది. అదే నా కళ్ళు తెరిపించింది. ఆ వెంటనే నామీద నాకో అసహ్యంపుట్టింది. వెంటనే బుద్ధితెచ్చుకుని లాయర్‌చేత కాగితాలు రాయించి ఆయనచేత సంతకాలు పెట్టించి తీసుకున్నాను. అవి నా పేర కాదు, మీపేర, మీ వసంత్ పేర రాయించాను. హేమంత్‌చేసిన పాపిష్ఠిపని నేను చెయ్యను. మీ సొమ్ముతిని నేనూ హేమంత్‌లా శిక్ష అనుభవించదల్చుకోలేదు. హేమంత్ రోగమే నా కళ్ళు తెరిపించి, ఈపని చేయించింది. ఈ రోజు మీ ఆస్తి మీకు అప్పచెప్పడానికి వచ్చాను. నా ఉద్యోగం నాకుంది. నా బతుకు నేను బతుకుతాను" అంటున్న శిరీష మాటలు విన్న హేమంత్ సిగ్గుతో కుంచించుకుపోయాడు.

'ఇప్పు డేముఖంపెట్టుకుని ఈ యింటిలోపలికి అడుగెట్టగలను? శిరీష కూడా నా కంటే నీతిగల మనిషి. నేనెంత నీచుడినో పూర్తిగా అర్థమయింది'.

"బోయ్! కారు తొందరగా యిక్కడినుంచి తీసికెళ్ళిపో" అన్నాడు ఎవరేనా తన్ని చూస్తారేమో అన్న కంగారుతో కారులోకి ఒదిగిపోయి కూర్చుంటూ.

"ఎక్కడికిసార్!" అన్నాడు హేమంత్‌వైపు ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ, అతని ప్రవర్తనకి, మాటలకి అర్థంతెలియని బోయ్!

"ఎక్కడికో తరవాత చెప్తాను. ముందిక్కడినుంచి త్వరగా కారు తీసుకుపో" అంటూ కంగారుపెడుతున్న హేమంత్‌ని విచిత్రంగా చూస్తూ కారెక్కాడు బోయ్.

"ఎక్కడికిసార్!" అని మళ్ళీ అడిగిన బోయ్‌తో -

"మనదేశంలో ఎక్కడేనా ఓల్డేజ్ హోమ్స్ ఉన్నాయా బోయ్?" అన్నాడు దీనవదనంతో హేమంత్.

"ఉన్నాయి సార్" అనగానే "అయితే అక్కడికి పద" అన్నాడు నీరసంగా కారులో వెనక్కి వాలిపోతూ హేమంత్.

ఆంధ్రపత్రిక వారపత్రిక

6 జనవరి 1989